

# LO GERONÉS

PERIÓDICO DE AVISOS Y NOTICIAS

PORTA-VEU DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»



PREU DE SUSCRIPCIÓ

Gerona.	1 peseta trimestre
Vila.	1'25 id. id.
Estranger.	1'50 id. id.
Un número 10 céntims	

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

Rambla Llibertat, 31

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, follets, etc., que s'remetin à la Redacció, se'n donara compte en lo Setmanari.

Any 5.<sup>ta</sup>

Informació oberta per la  
Excma. Diputació Provincial

Resposta del Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca

Excm. Sr.

Ben conegudes son les aspiracions y tendencias del «Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca» respecte de la organització política y económica que deuria darse á Catalunya, un clarament ho porta exposat desde l'dia de sa creació en medi de son porta-veu en la premsa LO GERONÉS, y clarament ho testimonià la seva adhesió á la «Unió Catalanista».

Això no obstant, respondent á la consulta qu'exa Diputació provincial s'ha dignat demanarli sobre la conveniència y manera de celebrar ab l'Estat «concerts económichs» encarregarse la mateixa Diputació de la investigació, parto y cobrança de les contribucions directes é indireccions, exceptuant tant sols aquelles que per son caràcter y naturalesa deuenir correspondre al Poder Central; sens perjudici, empero, de lo que puga més tart resoldre's, sia respecte de la entitat qu'hage d'encarregar de dites operacions, sia ab relació al major ó menor alcans de les mateixas en vista del resultat que donga la informació; no té convenient, sino que s'complau en axecar á la referida Diputació Provincial lo juhi que li mereix l'acort sobre quin ha obert informació.

A nosaltres los regionalistes, enèrgichs y desinteressats defensors de la llibertat y autonomía de Catalunya, amadors del progrés y benestar de nostre poble, subiecte desde molts anys á ignominiosa servitud, no pot essernos indiferent quin, en que si bé es veritat que per efecte, no d'un gran estret, sino d'un sol episodi del immens desastre espanyol, nos trobem patint la epidemia social dels pseudo-regeneradors, donchs com acaba de dir un escriptor illustre i més sincers de la Espanya castellana, «ha brotado tal nuga de regeneradores, en tan enorme número, que casi no quedan nadie sobre quien exercer semejante acció benèfica», que per part de les corporacions administratives de la terra, se noti certa agitació y moviment, pera buscar noves orientacions, sino pera'l total régimen polítich y social de Catalunya, almenys, pera'l rentístich y tributari.

Per consegüent, encara que nostre Diputació, com totes altres espanyoles, no sia verdadera representant dels interessos del país, per déure sa naxensa al caciquisme que manja, molt nos plau veure que trencant antichs motllos descendint de compromisos y contubernis polítichs, comença a preocupar-se un xich en serio de la manera com posar a salverse Catalunya, y que, al sentir la necessitat de reaccions, pressuposi que no son les entitats més indicades les Diputacions pera dur á terme'l concert ó concert econòmic ab l'Estat. Que aytal presumpcioí la Diputació autor de l'acort cobejan, ho descobreixen molt clarament peraules «sens perjudici, empero, de lo que puga més tart resoldre's, sia respecte de la entitat qu'hage d'encarregar de dites operacions...» etc., per la Diputació usades.

Ab la sinceritat que caracterisa tots los actes y manifestacions de la associació que dona son informe, dirém, qu'ho moltsíssim fer constar la especial significació de les males que s'acaban de sotsratllar; puig qu'elles donan suau pera la veritable reorganizació de Catalunya. Y com

si precisament en orde á reorganizacions socials es parla de la moderna ciencia, y veritat confirmada per la storia, que no hi ha organisió viable, ó al menys, que no es possible visca vida robusta y sanitosa, la que no's basa en el proprio modo d'esser del poble qu'hage de regenerar. Tot, pero absolutament tot, en política, dret y socioeconomics, necessita pera viure, desenrotillarse y produhir fruyts. Y, qui no sab, que'l fraccionament de Catalunya en zones, significa la veritable mort y anorreament d'un poble? Qui no sab, qu'aytal divisió es artificiosa y ficticia, y propria no més que pera sembrar antagonismes y propria rivalitatis entre 'ls fills d'un poble, quina intercessos, costums, creencies, preocupacions, habitudes, aspiracions, energies y necessitats han sigut essencialment les mateixes? Y qui ignora que aquella debilitat y postració de Catalunya, justificada per actitud envers lo Poder Central, si vergonyosa en lo exterior, donchs, que com a tendencia aplaudim l'acort Diputació provincial.

conviccions, informades en lo credo regenerador y salutifer de la escola regionalista, si deixásem d'indicar molt clarament, y sense miraments ni rodeigs de cap genre, la única manera com poden durse á la pràctica los concerts ó concert econòmich que Catalunya celebri ab lo Poder Central, si es que aquests han d'omplir, com enten la Associació que dictamina, lo doble ff; d'aliviar de moment en le major grau possible d'obtenir, la trista y penosa situació de nostres classes socials, particularment de les més necessitades; y de servir de baza segura é indestructible pera avansar ab pas ferm en lo complexe procés de nostre regeneració, ja que es precís tenir molt present y no oblidar mai, que en aytal orde de reformes, es llarch y espín lo camí que té de seguir Catalunya fins á quedar plenament possessionada, sens fonamentada temensa de fàcils retrocessos, del total régime de la seva organisió interna, quedant tant solzament pera'l Poder Central la potestat de regular y regir aquelles relacions que per llei de naturalesa li corresponen, com relacions internacionals, construcció d'obres públiques de caràcter general, relacions econòmiques d'Espanya ab los altres Estats, resolució de conflictes inter-regionals, etzétera, etzétera.

Es condició primera, segons queda ja indicat, y regoneix implicitament la Corporació Provincial, en particular l'il·lustrat autor de la moció basa de l'acort, que la entitat qu'haja de celebrar é implantar los concert econòmichs sia essencialment catalana, respondent en sa organisió y funcions á la unitat de Catalunya, com veritable colectivitat nacional, y á la varietat de ses comarques naturals, de manera que en ella tingan real y efectiva representació, tant les aludides comarques, com totes les classes socials, enclòs lo proletariat. Nixeria mort tot régime econòmic que deguesen establir les actuals Diputacions, donchs que, ni per disposició de les regles positives que presidexen la seva formació, son representants de tots los interessos y classes socials, ni pel caciquisme que les sosté, están babilitades pera móure's lliures de tota rómora y compromís á fins de veritable regeneració social. S'imposa, per lo mateix, la destrucció y anorreament de tot lo artificial y fictici. No permeten sa conservació, ni'l ben entès interés dels pobles, únichs són pera'ls quins tota protecció es poca, ni les modernes corrents positivistes, nò materialistes, que casan tant bé ab lo caràcter actiu, previsor y práctich dels catalans.

Precisa en segon terme, si'ls resultats que s'pretenden obtindre no han d'esser mers paliatius en comptes del remey eficas de que'l cos social està necessitat, que'l concert econòmic que celebri Catalunya, porti ab ell una veritable autonomía en orde al sistema tributari, ó sia, autonomía en lo repartir, investigar y cobrar, y autonomía en lo crear y reglamentar los impostos. No n'hi ha prou, al contrari, en lloc de suficient seria tal volta perjudicial, que corrés á càrrec de Catalunya solsament la investigació, reparto y cobrança de les contribucions, com s'expressa en l'acort de la Diputació Provincial, encar que preveyentse en ell la ampliació que la informació oberta puga determinar. No es suficient, perque la nostre legislació rentística, per lo inicua en sos principis cardinals; per lo confusa y complicada en sa reglamentació; per la poca fixesa en sos tipos; per la varietat excessiva de matieres subiectes á impost que compren, fent quasi impossible al ciutadà assegurar-se de que quan surt al carrer té saltats sos comptes ab l'Hisenda, axi pel pa que menja, com pels rendiments de que gosa, com per la claror que'l illumina, com pel paper qu'utilisa en les deu mil necessitats de ta vida, com pel mateix ayre que respira; y per la uniformitat ab que grava les industries y explotacions naxents, y les que ja han obtingut un grau superior de desenrotillo: ha de constituir per llei de necessitat, y constitueix desgraciadament, lo més poderós obstacle pera la prosperitat material y moral d'un poble, de modo que, haventse d'aplicar aytal legislació, quasi es indiferent que son reparto y cobrança corri á càrrec de l'Estat ó de la entitat que representi tal ó qual regió.

Que la nostra legislació rentística està inspirada en principis de notoria injusticia, á un temps que contraproduchents pera la perfecta armonia y l'equilibri qu'es indispensable hi hage entre les classes socials, ho evidencia la sola consideració de que tot impost, pera esser lligítim, ha de tenir per base la igualtat en lo sacrifici en quan se puga humanament lograr, devant afectar, á més, los rendiments y utilitats de tot genre. En virtut d'aquest principi, cau per sa base tota contribució que s'apoyi en la capitació ó en lo consum; y, no obstant, la nostre legislació rentística comprén la prestació personal y l'impost de consum, irritant impost lo darrer, que grava en la mateixa proporció los articles de primera necessitat, ó són los de menjars beure y cremar, en

Dissapte 26 de Novembre de 1898

Núm. 238.

lo precis moment que 'ls porta á la boca, axis lo menesterós, com l'acaudalat propietari ó capitalista. Aytal impost, per ningú en la esfera de la teoria defensat, y mantingut solsament per la facilitat de ferlo efectiu, y per la dificultat de substituirlo ab un altre, de segur se'l podría traire de sobre Catalunya, si'gosás d'una veritable autonomía rentística. Potser, lo que no seria dat conseguir á altres regions espanyoles, ho conseguiria fàcilment Catalunya atesa sa potencialitat industrial y mercantívola.

Tampoch pot admeter's, que en forsa y per virtut de nostre legislació rentística, quedin sotmesos al fisch los als y sagrats interessos de la propietat y de la contractació; ni que's dificulte aquesta ab l'injust y anti-econòmic impost de drets reals y transmissió de bens, sobre tot aplicat a les adquisicions oneroses y á les transmissions d'herencies entre ascendents y descendents, y entre colaterals de gràu proxímitat.

Molt menys encara pot admétre'r's que continui pagant lo mateix tant per cent lo qui té, per exemple, cinc cents, que'l qui disfruta de mils ó milions, desde'l moment que'l sacrifici de l'un es immens per poca part que se li disminuixen aquells rendiments que posseixen pera atendre á les necessitats de la seva familia, y'l sacrifici de l'altre es insignificant é imperceptible, no representant pera ell l'impost, cap genre de privació.

Però ¿perquè seguir enumerant los vics de nostre actual sistema tributari, y les contribucions que haurien de suprimir-se buscant la compensació de ingressos en altres de base més justa y de més equitativa distribució, fins á lograr que res pagui lo qui ab prou feynes disposta de lo extreitament necessari pera satisfacer les necessitats més imprescindibles de la seva familia, y que la proporción que servix de base al tribut, sia progresiva y no aritmética com es ara, cò es, que á major rendiment s'apliqui major tant per cent; perque explicarlo, repetim, si molt alt ho té proclamat lo catalanisme en ses assamblees, y sobradament totes les personnes de illustració y recta conciencia comprenen que d'aytals reformes se sent necessitat lo nostre laboriós y fins á lo inconcebible suferit poble?

N'hi ha prou ab lo dit, pera quedar justificat á grans rasgos que si Catalunya vol entrar en lo camí d'una verda regeneració, comensant per exigir reformes en l'orde tributari, es indispensable avans que tot obtindre dels Poderes Públichs que s'integri a Catalunya en sa personalitat natural é històrica, y que sota aquesta basa se concerti ab ella lo total sistema tributari, facultantla amplement pera que crei les contribucions, impostos y arbitres que millor s'avengan á la idiosincracia de son caràcter, condicions del seu terrer, fonts especials de la seva riquesa y potència industrial y mercantívola. Si d'aquest modo se demana y s'obté la autonomía econòmica, abandonada Catalunya á ses energies é iniciativas y lliure d'entrebandxs que destorbin sos naturals mohimenti, de segur que ab son caràcter may utòpic, sino práctic y positiu, sabrà donarse una legislació tributaria justa en sos principis; racional y equitativa en la proporció ab que gravi les diferents fortunes; senzilla en son desenrotollo; ab tota la duració y fixesa que bonament se puga lograr en sos tipos; limitada respecte á la materia imponible que comprengua, y, sobre tot, exempta dels procediments de mala llei, que indecorosament constitueixen avuy lo sagell caràcteristich dels empleats pel fisch y per sos agents.

De concretarse'l concert econòmic á la investigació, reparto y cobro de les contribucions é impostos creats ó per crear pel Poder Central, se corra lo gravissim perill de enres mellar la sort de Catalunya, y de tirar á perdre la eficacia d'un principi unànimement acceptat com á regenerador; y, lo que es pitjor encara, de fer perdre á nostres ciutadans la última esperança de regeneració, al veure que en lo fons continua aplicantse'l injust y perniciós sistema que 'ns porta á la destrucció y á la ruïna, yá un complet divorci social, tot lo que donaria per resultat final lo creixement cada dia major de les llistes del proletariat, y fer més gran la distancia que separa lo capital del treball, augmentant los vols y aferrant les arrels del anarquisme y del socialisme revolucionaris, plagues socials qu'es difícil trobar eficaces remey sense la implantació de positives reformes, que, com les del impost progressiu proposal pel Catalanisme, tendescan a restablir l'equilibri perdut entre unes classes y altres, imposantse les classes superiors, ó de major fortuna, la obligació de subvenir ab major proporció als gastos de la colectivitat; poig convé insistir en la necessitat de traduir en dret llegalist y subiecte á coacció, lo deber sagrat é ineludible en que estan les classes superiors, apart de son deber moral d'auxiliar d'una manera directa

als menesterosos, de contribuir en proporció superior à mantenir los serveys públichs. La progressió que demaném en los impostos, no es nova, com ho ha dit un fondo pensador de nostre terra, sino que, en lo fons, existia també en la antiguitat, encoberta en lo modo de funcionar dels organismes que la caracterisavan. En los temps aquells á que 'ns referim, en los mitgevals sobre tot, l' exercici de les armes, per exemple, era una càrrega qu' anava á compte de la noblesa. Era un dret, si s' vol un privilegi, pero un privilegi que en son exercici omplia una càrrega de importància. Avuy, com ha dit lo pensador á que 'ns hem referit, la desvinculació y la desamortisació han tornat los bens de la noblesa indirectament y directament los de la Iglesia, de les Comunitats y dels pobles, á la circulació de la riquesa, pero com hi han tornat lliures de les atencions y fins socials á qu' estan consagrats, al passar, en virtut dels mateixos principis en que 's fundan la desvinculació y la desamortisació, de mans dels antichs posseidors als actuals magnats, los homes de diners y de la banca, hi han passat lliures de totes les càrregues qu' avans los afectaven, y à n' elles contribuixen solsament de un modo proporcional, junt ab les fortunes mitjanes y petites; per manera que, si s' estableix un paralelo entre la tributació de les grans y petites fortunes de nostres temps y les del temps antichs, resulta que les càrregues á que avuy contribuixen tots indistintament en proporció aritmètica, les satisfeyen avans quasi per complir les grans fortunes.

Y, per últim, si la Diputació entén, com ho entén la associació que á n' ella 's dirigeix, que Catalunya per lo molt que fins en mitg de tant desgovern y anarquia governamental mostra valer en totes les manifestacions de la humana activitat, té dret á gosar de les més indispensables garanties que en tot poble civilisat asseguran als ciutadans les més precises manifestacions de la seva vida material y moral; al concertar ab l' Estat l' encarregament dels impostos y contribucions, ha de ser ab lo ben entès d' encarregar-se al menys del servey de Correus y Telegrafs, servey prestat á Espanya de la pitjor manera (recòrdis que l' any passat la correspondencia detinguda per las plujes á Port-Bou, tardà una pila de dies á passar la frontera, per haver-se de estudiar si s' cursaria per la Junquera ó bé per Irún) ab no poch perjudici pel comers y detriment de la tranquilitat de les famílies; de la Administració de Justicia, de la quina es impossible relatar los horrors, que segons contan les gentes, podrian escriure's, respecte á la que no poques coses dignes de llegir-se porta escrites en diferents Revistes un catedràtic de nostres Universitats, les que nosaltres no 'ns atrevírem á reproduir avuy, y la que, al dir del exministre de Gracia y Justicia Don Francisco Silvela, «no està establecida á Espanya per altre cosa més que per servir als amics y perseguir als adversaris» (paraules tretes de les declaracions fets a *El Liberal*, en son nombre del divuit del darrer Setembre), no regoneguent lo país que en temps del avuy regenerador Silvela, anassen les coses molt mellores que al present; y de la Instrucció pública, que ni es catalana á Catalunya, ni es lo que ser deuria en lloc d' Espanya, y quin servey ó funció es de vitalíssim interès per la sort futura de nostre pátria, á fi de que las generacions que pujan nutrides per l' esperit particularista, qu' afortunadament á tot arreu domina y es ja patrimoni de tota la gent novella y no malejada per la política, pugan reintegrar á Catalunya en la plena possessió de sí mateixa, en tot quan á la seva organiació interior se refereça.

Quasi hem acabat, y, no obstant, per més que no 's tracti propiament d' una verdadera contribució, no pot aquesta associació donar per terminat son informe, sens dedicar dos paraules á la anomenada contribució de sanch.

Es deute, pero deute sacratissim, que tenen tots quants poden influir en los destins de Catalunya, lo procurar que s' acabi aquesta injusticia social, en forsa de la quina, com se diu en un document per demés notable, s' exigeix al pobre lo sacrifici total de son peregrinaje, de ses afecions, de tot son esser, y al rich una quantitat mesquina y despreciable. Urgeix tornar á Catalunya á son just, útil y progressiu estat en orde á la manera de prestar lo servey de les armes, del qual gosá fins á l' any mil vuit cents quaranta cinch. Al celebrar, donchs, los concerts econòmics, es precis abonar ó retindre una quantitat pera prestar directament aquell servey medianat soldats voluntaris. Solsament en circumstancies extraordinaries, es just y convenient que s' cridi la reserva regional, de la quina forzosamente haurien de formar part tots los jovens d' una etat determinada.

Exposat queda lo juhi que mereix á n' aquesta associació l' acort de la Diputació Provincial. Explicitat axí mateix queda la amplitud y l' desenrotlllo qu' hauria de donàrseli.

Consti ara, que al exposar, segons lo nostre lleal saber, la manera única ab que, ab esperansa d' èxit, pot concertar Catalunya ab lo Poder Central lo ferse càrrec de les contribucions directes é indirectes, s' ha tingut molt present, per esser lley de la evolució en tots los moviments y avenços socials, que encara que no fos convenient implantar sense la deguda preparació en un moment donat la totalitat del programa que reintegra plenament á Catalunya en la llegítima possessió de sa soberania interna, y per consegüent en sa facultat pera dictar lliurement ses lleys orgàniques y formular y regir per si l' ordre polítich y administratiu, civil, social y econòmic; s' ha considerat, per altre part, que volgut la vida en lloc de la mort de Catalunya, no pot prescindir-se; al pretindre plantejar una part qualsevol del meritat programa, de comensar pera establir aquelles bases y fonaments y exigir aquelles condicions, que bonaument puguen constituir la única fiansa y garantia pera que la reforma se desenrotilli dintre d' una atmosfera de racional viabilitat.

Confiant que la Diputació sabrà fer lo degut cas dels informes que rebi, atenent, més que á son nombre y á sa procedència, á les rahons que s' aleguin, tenim la esperansa de que ampliarà l' acort al quin, corresponent á la seva atenta invitació, hem tingut l' honor de respondre.

Deu guarde á V. E. molts anys. — Gerona 23 de Novembre de 1894. — Per A. de la J. D. — Lo Vice-President, *Emili Saguer y Olicet*. — *Joan Vinyas y Comas*, Secretari.

#### Resposta de LO GERONÉS

Exm. Sr.:

Es ben coneugut lo criteri polítich de LO GERONÉS, pera que V. E. se puga fer càrrec tot seguit de que aquesta publicació ha d' haver vist ab molt agrado la tendència que demosta l' acort pres per la Corporació provincial relativament á la celebració d' un concert econòmic ab l' Estat, pera encarregar-se la matxa de la investigació, repartio y cobrança de les contribucions directes é indirectes, exceptuant tant solsament les que per llur caràcter y naturalesa han de correspondre al Poder Central; tendència que s' accentúa més clarament al deixar en suspens tota ulterior resolució fins haver oit lo parer de les corporacions y periódichs consultats, respecte «de la entitat que dega encarregar-se de dites operacions y lo major ó menor alcans de les mateixes», y qu' acaba de corroborar la moció del Sr. President, al demanar la adopció del acort, fent notar l' entusiasme y l' aplauso del país en favor de les corrents descentralizadores que de per tot arreu brollan, la existència present de concerts conseñables entre l' Estat y determinades províncies d' Espanya, y la conveniència y utilitat de conseguir la descentralizació administrativa y de mostrar «la concordia d' aspiracions é interessos entre les quatre províncies catalanes germanes històrica y etnogràficament.»

Nosaltres, que aspirém á la reconstitució de la nacionalitat catalana y á que li sien restituïts los drets que com á entitat natural é històrica li corresponen, no podém acontentarnos ab una senzilla descentralizació administrativa, per ample que sia; pero si s' ns alegrém y veýem ab intensa simpatia les corrents descentralizadores á que V. E. no solsament se refereix sino que á més encoratja y voldria fossen portades á la pràctica, y pera aquest fi no li regatejarem lo nostre humil concurs y les nostres alabances, tant més mescuts com més difícil es avuy á les Corporacions anomenades populars, atés son viciós origen y la dependència en que estan del Govern, inspirar-se en la voluntat y ls desitjos del poble.

Expressada la nostre conformitat ab la tendència y ab l' esperit de l' acort d' exa Diputació, passém á donar lo nostre parer respecte de cada un dels dos extrêms que comprén la consulta, ço es: primer, extensió que haurian de tenir les facultats que s' donassen á la entitat concertant; y segón, quina convindrà fós aquesta entitat.

Respecte del primer extrém, bò serà recordar que la idea dels concerts econòmics va nàixer en la província de Barcelona á conseqüència de les quexes y de la cridoria que provocaren los escandalosos abusos comesos per l' arrendatari de les contribucions directes en dita província y per la seva falta absoluta de consideració al contribuyent; defectes que per altra banda s' han pogut observar sempre que l' Estat ha arrendat á particulars qualsevol dels seus impostos, traspasant al arrendatari més facultats que la de la mera cobrança: servixi sinó d' exemple lo succehit en la nostre matxa província ab l' arrendament del impost de les cédules personals.

Si la falta de consideració al contribuyent té la seva explicació per tractarse de persones que al contractar ab l' Estat no podían tenir altre móbil que l' negocí, ó sia l' seu profit individual; la impunitat dels abusos á que 'ns hem referit, nos obliga á creure que permet comètrellos la imperfecció y complicació de les vigents lleys contributives.

Ara bé, pera salvar un y altre inconvenient en los concerts econòmics que puguen ferse ab l' Estat, es avans que tot indispensable que les corporacions que concertin sien genuinament filles del país, representants reals dels interessos d' aquest, y que sols en llur benefici, y no en lo seu personal y propi, trevallin; y, en segón terme, es no menos necessari, que les Corporacions, axis constituides, tingan completa llibertat d' acció, no sols pera investigar repartir y cobrar les contribucions é impostos estableerts, sino pera crearne y abolirne en atenció á les circumstancies y conveniences del contribuyent y als diferents aspectes ab que en cada regió se manifesta la riquesa, y pera modificar lo sistema de percebirlos, acomodantlo á les condicions de lloc y temps y fentlos més soportables y menys gravosos. En una paraula, cumplint ab l' Estat lo que s' pacti, han de gosar de completa autonomia econòmica, per l' estil de la que avans gosavan Navarra y les Províncies Bascongades, models de bona administració indubtablement aludits per V. E. en la moçió que 'ns ha ocupat.

Sense aquestes condicions, los concerts econòmics no podrien esser profitos, sino que més aviat serien perjudicials, com ho demostra lo que passa ab l' impost de consams encomanat als Ajuntaments, causa principal dels desgavells y de les discordies que pertorban la vida dels municipis y pedra fonamental en la quina s' apoyan los cacichs y les faccions polítiques pera obligarlos á somètrers á la seva despòtica y embrutidora voluntat, sempre preponderant á tort y á dret en les esferes que l' Poder Central deya haverse reservat pera impedir abusos e injustícies.

Si la extensió de les facultats econòmiques que en nostre concepte exiguen los concerts ab l' Estat es tanta que ralla en una veritable autonomia, dit s' està també que la dignitat y la respectabilitat de la Corporació que concerti ha d' esser tanta que meresca la consideració é importà l' acatament de tots aquells sobre qui aytals facultats s' han d' exercir, y hénous aquí de plé en lo segón extrém de la consulta.

De cap manera creyem qu' aquestes entitats puguen esser les actuals Diputacions provincials, representants legals d' un organisme fictici, com son les províncies creades pel Centre en odials veritables organismes naturals, y ab lo manifest propòsit d' ofegarlos y anorrejarlos pera privar y matar tota

resistència positiva á les imposicions d' una política centralista absorvent y dominadora; y menys encara, quan aquella representació, en que sia legal, es també fictícia, doncs se basa en lo falsejament de la voluntat dels electors fet a direttament y descarada pels agents y representants del Poder Central, contra l' qui no tenen cap forsa pera lluitar ni le quedants les altra camí que l' de servir d' escambell á la ambició, tant major com menys llègitima, dels que de la política ne fan un ofici lucratiu ó un complement de energies en una burocracia sense iniciatives y sense aspiracions, convertides en una de les tantes rodes aborridores é inútils de la administració pública com ha espargit sobre l' país lo Poder Central, plagues d' afamada llagosta que res deixen allà ahont cauen. Per altre part, desacreditades en general les actuals Diputacions, carregades de deutes y ab los pressupostos en deficit la major part d' elles, sense forsa y sense energia en moltes ocasions pera cobrar lo contingent provincial dels pobles que comptan ab padrins influyents y aguardi les espaldilles; no oferexen ni poden oferir cap garantia de que millorés en ses mans la investigació, repartio y cobrança de les contribucions é impostos, ni cap confiança inspirada en aquest concepte; fets les poques y honroses excepcions que son de justicia.

Per totes aquestes rahons, som de parer, que la entitat qu' hauria de concertar ab l' Estat deuria esser una entitat única y general pera tot Catalunya, doncs les quatre províncies en que avuy está dividida aquesta no es veritat que sien germanes històrica y etnogràficament, sino que son més, son parts d' un sol tot, violentament separades, que per la seva llengua, història, drets y costums bategan als impuls dels mateixos sentiments y viulen ab una matxa ànima, ànima y sentiments qu' ha de reflexar l' entitat que la representi pera respondre á la naturalesa y á la tradició, pera vetllar amorosament per sos interessos, pera moure's ab son esperit d' avansament y de progrés y pera meréixer y obtindre la confiança y l' respecte de sos administrats.

Pera que la entitat que s' constituïsca reunexi totes aquestes condicions y representi ab fidelitat la ànima de Catalunya, es precis que fundi son origen en totes y cada una de les seves forces naturals y socials y, per lo meteix, s' imposa la seva elecció per comarques tradicionals y per interessos ó classes, intel·ligència, propietat, trevall y capital, sens intervenció de cap mena en ella del poder públic. Una entitat axis constituida tindrà la dignitat y respectabilitat indispensables pera esser revestida de les més amples facultats, oferiria al país garanties d' acert y de recte administració, y s' conqueriria la consideració y l' prestigi necessaris pera esser de tothom voluntàriament acatada y obedida.

Més encara, pera allunyar tot rezel y pera evitar tot perill de predomini d' una comarca ó d' una publicació sobre les altres, deuria celebrar les seves reunions periòdiques en diferents llocs de Catalunya; com ho practicaven los antichs regnes d' Espanya, com ho estableix lo programa dels catalanistes, y com ho han expressat categòricament en ses respostes á la informació oberta per la Diputació provincial de Barcelona, algunes entitats y periódichs d' aquella capital.

Natural complement de la autonomia econòmica de la regió catalana hauria d' esser l' autonomia administrativa, ab aquella tant extretament lligada que no es possible comprendre l' funcionament de l' una sense la existència de l' altre, y la corresponden ampliació de les facultats dels municipis autònoms com les regions dintre la seva esfera d' acció.

Aquesta autonomia, més ó menys ben compresa, es la que ab lo nom de descentralizació reclama avuy ab una unanimitat y una spontaneitat per V. E. llealment regoneguda, tota la part del país no malejada per la política, y fins los desenganyats de la bondat y eficacia dels principis centralistes, que no han servit pera altre cosa que pera dividir á Espanya en banderías ó més ben dit pandilles de polítics de professió, atents solsament á usufructuar la fortuna pública y repartir-sela, escampant arréu lo desordre y la immoralitat, matant y destruïnt tots los esforços y totes les iniciatives profitoses, y portant á la nació al últim extrém de la vergonya y del infortuni.

Tant trista y dolorosa experiència s' ha necessitat pera desensopir al país, pera despertarli la voluntat d' intervenir directament y de prop en la administració y direcció dels interessos públics, que son los seus, y pera ferli pendre abrició contra l' qui d' ells han fet mal us, principals culpables dels seus desastres y de la seva ruïna.

Lo fracàs del centralisme y dels seus homens es tal, que en debades dels mateixos prometen esmena y mostren propòsits de seguir noves vies. Espanya 's hi té por, y per boca d' entitats y corporacions respectabilíssimes, fins ara en sa immensa majoria allunyades de la política, reclama pera plantear les noves idees de conducta pública intachable y de sana y ferma voluntat.

Però los concerts econòmics limitats y parcials que avans posser haurian satisfet la opinió de la majoria dels cíngols, avuy no satisfarien quasi á ningú, y la majoria vol y demana un canvi radical de principis y de sistema, basat en la representació veritad per classes y en la més ampla descentralizació.

Això es, Excm. Sr., lo que la Redacció de LO GERONÉS, evacuant l' informe que s' ha dignat demanarli, s' ha creuat en lo deber d' exposar, de conformitat ab lo seu mode de pensar y ab lo major desitj d' acert.

Deu guarde á V. E. molts anys. — Gerona 23 de Novembre de 1898. — Per la Redacció de LO GERONÉS, Lò Director, Joaquim Botet y Sisó.

#### LOS POLÍTICHS Y LA OPINIÓ

L' esclat de la opinió pública en demanda de reformes en la governació de l' Estat es tant poderós, que totes les fraccions dels vells partits començan a tremolar per la seva sort y, no afrevinise a contraposarshi obertament, se desfan de sota mà á la tasca de desviarla y de procurar com-

birla allà ahont als interessos de cada una de elles més convé.

En aquesta tasca se distingeix avuy lo *Diari de Barcelona*, empenyat en que sense que's dongui'l poder á n' En Silvela Espanya no's pot regenerar. Prou diu que li agrada'l Missatge presentat á la Reyna Regent per entitats significadíssimes d'aquella capital, que sens duple representan més y mellor que'l *Diario* les forces intelectuals materials y socials de la mateixa, pero no's pot avenir á que sos firmants considerin que les reformes que demandan no's poden posar en mans dels partits vells ni dels seus homens.

Es tant lo que ab aquest motiu se surti de fest, que fins En Mañé y Flaquer, oblidantse de son dinastisme y de les exigencies de la ortodoxia monárquica, emula 'ls famosos atreviments d' En Romero Robledo, y apunta á dalt de tot, fent present als altos poders del Estat que poden comprometer si fan lo que entra plenament dintre les seves facultats: co es, encarregar la formació de ministeri al qui millor los hi sembli y cregan més útil pels interessos d'Espanya.

Aytal audacia, procura paliarla alegant práctiques establecidas, que califica de razonables, yá les quines atrahuix, porque si, forsa de lley; essent axis qu'aquestes práctiques constituyen precisamente part integrant del sistema quin cambi's solicita, per desastrós en la práctica, y a més no tenen aplicació ni razonable ni justificada en lo present estat del partits polítichs espanyols.

Dividit lo partit conservador dinástich en variis grupos després de la mort d' En Cánovas del Castillo, ¿quin d'aquests grupos es lo qui pot alegar dret á esser cridat? Cridar á l'un d'ells, no es afavorirlo en perjudici dels altres? ¿no son los altos poders del Estat lliures de cridar al qui vulgan, y, fenthó, no mostraran per ell una especial complacencia? Perque troba lògich y conforme al bon sentit qu'aquesta complacencia se tinga ab En Silvela, per exemple, y no ho trobaria si's tingués ab En Polavieja ó ab qualsevol altre gefe d' agrupació política, vella ó nova?

Hem dit nova, porque precisament homens nous es lo que'l pais demana pera conduhirlo per noves vies; y al demanarho té també tota la rahó, en que pesi á n' En Mañé y el *Diario de Barcelona*.

Si 'ls homens vells tinguessin la experiéncia y la ciéncia política que'l Sr. Mañé suposa tenen ¿ho haurien fet tant malament com ho han fet, per desgracia d'Espanya? Estarien tant desacreditats com están, é inspirarien tanta repulsió com inspiren á la gran majoria ab ells no lligada per cap interés personal ó per cap vincle polítich?

Si no ho han fet bé, justificada es la desconfiança que per' ells sent lo país, y tenen rahó y marxan d' acort ab la opinió pública los firmants del Missatge á la Reyna Regent al rebutjarlos.

¿Es que á Espanya, no hi ha homens polítichs capassos de ben governarnos, fora dels quins formavan part dels partits vells, culpables directes de les excepcionals critiques circumstancies en que's troba?

Si axis fós, la seva regeneració seria impossible.

Perque molts axis no ho creuen, es per lo que val la pena de probarlo; fent cas omis del *Diario de Barcelona*, que en aquesta occasió, per afeccions personals ó per prejudicis d'escola, mostra una vegada més quan distinciat está de la opinió sensata de Catalunya, qu' algun temps havia dirigit.

Y.

## Bellas Arts

La falta d' espai ens privá d' ocuparnos en altre número (y ens priva en aquest de ferho ab la extensió que volíam) de las diversas exposicions artísticas que tinguieren lloc en nostra ciutat durant las passadas fíras y festas.

Moltas foren las obras esposadas en la botiga dels successors d' En Pau Cassá y en la que fa poch acaban d' obrir, al carrer de la Argenteria, els senyors Cabrafiga y Teixidor. En aquesta tinguérem occasió de véurehi dos paisatges pintats ab molta conciencia per nostre amich N' Arthur Gibral; que hi tenia ademés una colla de petits estudis, entre 'ls que sobressortian una escena del mercat de bestiar y un tres de la carretera de Palau Sacosta. En la botiga dels successors de Cassá, hi vegérem alguns estudis de Carolá y Pons Martí, que 'ns revelaren en sos autors las mateixas condicions de sempre. — Pero'ls que més sobresortiren dels quadros esposats, foren els del jove y distingit pintor En Lluís Perich, que 'ns demostrá son coratge pera tirar avant en el camí del Art. No's pot negar que en Perich es un treballador de primera que no's cansa mai. Entre lo que 'ns mostrà aqueixas fires, cal fer menció d'un superb efecte de llum, en el que's vêu lluir el sol, al fons del quadro, per entre'l march d' una finestra oberta d' bat á bat; mes ensà y estinalada é una taula, que ocupa'l primer terme, s' hi vêu una ricota llegint ab molta atenció; el conjunt del quadro es d'un efecte justissim; l' ambient robat del natural. Entre lo demás que esposà en Perich, sobressortian dos retratos dibuixats de mà mestre y de perfecte semblanza, y una hermosa testa de noya, modelada ab una sobrietat encantadora y una admirable justesa de tons.

PERE PAU.

## Notícies

### Oficials

AJUNTAMENT. — *Sessió del dia 16 de Novembre.* — (2.ª convocatoria.) — Reunits baix la presidencia del Sr. Arcalde D. Aní Bixa 9 concejals, van prendre los següents acorts:

Aprobar la acta de la sessió anterior.

Practicar en lo teulat de la Casa Consistorial reparacions que importaran de 1.500 á 2.000 pesetes.

Colocar les lámpares de arch voltaich en los següents punts: 40 en les Rambles, 2 en la fachada de la Casa Consistorial, 1 en la baixada de Sant Felíu, 1 en la piazza del marqués de Camps, 2 en la piazza del Hospital, 2 en la piazza de Sant Agustí, 1 en lo escorxador y 1 en la piazza de la Catedral.

Prorrogar per un mes la jubilació del que fou portero del Ajuntament Sr. Cama.

Aprobar comptes per valor de 874'60 pesetes.

Aprobar l' estracte dels acorts per insertarlos en lo *Butlleti*.

Condóner á D. Juli Lavany los drets municipals pera tancar uns terrenos á canvi de la cessió que de part d' ells ha fet al Ajuntament.

Concedir permis per' obras als Srs. Planas, Flaquer y C., a donya Narcisa Carreras, yá don Tito Corominas.

Quedar enterat de una comunicació de la casa Planas, Flaquer y C., participant que desde'l dia 12 funciona la electricitat en lo barri de Pedret.

Aprobar lo dictámen de la Comissió d' Hisenda reorganisant lo servéu facultatiu del escorxador é inspecció de mercats de la següent manera: Veterinari inspector don Joseph Gimbernat ab 1.500 pesetes anyals de sou, y veterinari auxiliar don Benet Alemany, ab 1.000 pesetes.

Cedir lo teatre als Srs. Coll y Arnau per donar dos funcions satisfech lo cinch per cent dels ingressos.

Quedar enterat del acort de la Comissió provincial desestimant lo recurs d' alsada interpost per D. Manel Pérez y Claras.

*Sessió del dia 23 Novembre.* — (2.ª convocatoria.) — Reunits vuit concejals, baix la presidencia del Arcalde, Sr. Bixa, prenqueren los següents acorts, després d' aprobar la acta anterior:

Que per les obres de reparació en lo teulat de la Casa Consistorial no hi havian més que 1.000 pesetes consignades, fent una transferència pel resto.

Aprobar comptes per valor de 4.081'61 pesetes.

Concedir permis d' obres á D. Daniel Maymir.

Se doná compte del nombramiento de Guardia municipal, fet á favor de D. Felip Arenales, acordantse ferlihi confeccionar l' uniforme.

Nombrar als Srs. Puig de Marcillo, Plá y Esteche, pera que dictaminen en la informació oberta per la Diputació, referent al concert econòmic.

Fer imprimir la Sentencia proferida pel Tribunal Suprem en lo plet de la Societat *La Aurora* contra'l Ajuntament.

Veus aquí'l telegrama remés á S. M. la Reyna Regent pel «Foment de la industria, comers y propietat de Gerona», y la contestació que á n' ell ha rebut.

A S. M. la Reyna Regente. — Fomento industria comercio propiedad Gerona, enterado Mensaje entregado á V. M. por Fomento Trabajo Nacional y otras asociaciones de Barcelona y convencido de que únicamente con las reformas que en él se proponen puede salvarse al país, adhiérese conclusiones Mensaje y hace suya la petició del mismo. — Sra. A. los R. P. de V. M.

Mayordomo mayor de SS. MM. á presidente de Fomento industria comercio y propiedad. — Madrid, 16, 4 t. — Recibido telegrama. S. M. la Reyna ha quedado enterada de su adhesión al Mensaje presentado á S. M. por varias importantes Asociaciones de Barcelona.

— S' ha publicat impres en elegant volum la traducció de la tragedia d' Esquill *Els Persas*, feta per lo poeta català en Artur Masriera.

— Hem rebut lo nombre 17 de la *Catalonia*, lo qual conté'l següent sumari:

«La Fransa y la confederació occidental», per Alexandre Cortada; «Visió mitj eval», per Gabriel Alomar; «Lo teatre nacional de Noruega», per Jaume Brossa y Roger; «La flor dels morts» per E. Guayabéns; «L' etern combat», per J. Massó y Torrents; «Bibliografia» y «Revista de revistas».

— A la diputació provincial de Zaragoza s' ha presentat la següent proposició:

Lo diputat que suseriu té l'honor de proposar á la Diputació que, essent comuns les aspiracions de totas las classes productoras y comuns la legislació civil en ditas tres provincias aragonesas, se serveixi acordar:

Que la diputació provincial de Zaragoza delegui en la comisió provincial de la mateixa l' encàrrec de gestionar un acort ab las de Huesca y Terol, pera que juntas arribin á conseguir dels Poderes públichs la constitució d' una Diputació única que representi á tot Aragó, otorgàntseli una organiació administrativa en relació ab questa representació, baix las següents bases:

1.º Que com á conveniencia d'un nou régimen y pera que tinga viabilitat, se obtenga la celebració d'un concert econòmic ab l'Estat pera subvenir als gastos del mateix, baix la base de la població y riquesa del territori aragonés, quedant á càrrec de la representació regional la distribució y forma de recaudar los tributs, no sols pera l'Estat, sinó també pera la propia vida d'aquella, al igual que lo que avuy subsisteix respecte de las provincies basco-navarras.

2.º Que de igual modo se concedeixi á la Diputació única aragonesa la facultat de promoure y dirigir las obras públicas y demés serveys que no tinguán carácter de nacionals é interregionals.

— Dias passats se celebra á Malgrat una reunió á la que hi concorregueren las més distingidas personas de la població, al objecte de tractar de la fundació d' una Agrupació catalanista. Segons notícies los travalls seguixen endavant.

— Ha sigut enviat á Madrid, desde Canet de Mar lo següent telegrama:

Majordom Major del Palau. — Madrid. — Los firmants, en representació de las societats no políticas de la vila de Canet de Mar, acudeixen respectuosament al Trobó de S. M. pera adherir-se lo exposat en lo Manifest de las societats barceloninas.

Las classes productoras están cansades del predominio dels polítichs y aborreixen la centralització, causa de tots los més presents, y creuen que tant sols ab un canvi radical en la

marxa política y administrativa de la nació pot aquesta trobar los medis per sa regeneració; per això celebren y veuen ab gran simpatia tot acte que tendeixi á lograrho.

Per los Cassinos «Canetenc», Antoni Gabañé. — «Unió», Joan Carbonell. — «Foment», Joseph García. — «Centre Catòlic», Tomás Rovira. — Per las Germanats de «Jesús Nazaret», Celesti Fors. — «Sant Joan», Francisco Reverter. — «Misericòrdia», Ramon Sans. — «Sant Antoni», Joseph Sagrè. — «Fraternitat», Joseph Massaguer.

— Està malalt de molta gravetat lo nostre bon amich y activi collaborador En Narcís de Fontanilles, al qui desitjém un prompte restabliment.

— Dins curt quedará establet a Bordils una agrupació catalanista. Felicitém á sos iniciadors.

— Lo correspolson de *La Renaxensa* á Castelló d' Ampurias se quexa de que desde Madrid hagin vingut nombrats fins los agutzils y serenos d'aquella vila. Té rahó que li sobra: pero, lo que no sabém entendre es com axó ha pogut succeir comptant los castellonins á Madrid ab influencies tan grosses com las del seu diputat á Corts, germà del Sr. Canalejas lo qui s'entusiastmá tant en favor del districte que fins vā mitj prometre que feria anar á hivernar la esquadra á Roses. ¡Quina diferència! En comptes de rebre la esquadra, que sempre hauria deixat algnns quartets, veure's en lo cas de rehre agutzils y sesenos que van a cobrarne.

Continuin, continuin embadalintse ab personatges.

— Segons notícies, nostres companys de Sant Feliu de Guíxols, estant fent los travalls pera la constitució en aquella important població de una Agrupació catalanista.

Avant y fora.

— Ha sigut nombrat Catedràtic de Francés del Institut de Reus En Joan de Carreras, fill del notable compositor del mateix nom.

— L' antiga Agrupació Regionalista de Tarrasa ha pres un vol extraordinari en poch temps. Acaba de llogar un grandios local, en lo quin, á més de café públic, hi ha dependencias reservades pera 'ls socis de la Agrupació.

— S' han adherit al Missatge á la Reyna de les Corporacions barcelonines, ademés de les entitats de que ja hem donat compte, las Cambras Agrícoles de Tortosa y del Vendrell, l' Associació de propietaris rurals del Vallès, y l' Ajuntament de la ciutat de Reus.

— La necessitat d'encloure en aquest número les respostes donades á la Diputació de la província pel «Centre Catalanista de Gerona y sa Comarca» y per *Lo GERONÉS*, nos ha obligat á suprimir en ell la *Secció Literaria* y á deixar pels vinents altres materials.

Avis. — En obsequi á les personnes que s' han suscrit pera figurar en la *Guia del viatger* que s' comensarà á publicar desde primer d' any, y no eran en la actualitat subscriptors, se'ls hi enviarà gratis lo periòdic per tot lo que resta d' any; fentse lo mateix ab los que se suscriguen en tot aquest mes y l' entrant.

### COMISSION AUXILIADORA DE REPATRIATS

#### Gastos

Suma anterior	232'90 ptas.
Gastat fins al 21 Novembre	26'80
Total	259'70 ptas.

Ingressos	564'50 ptas.
Recaudat hasta el 15 Novembre	213' "
Total	777'50 ptas.

Donatiu en efectes	777'50 ptas.
--------------------	--------------

Don Martiriá Felip. — Una dotzena de coves y una de tasses. Los comprobants se troben de manifest en la secretaria del Excm. Ajuntament.

## Mercat de Gerona del dia 19 de Novembre

Especies	Mesures	Pesetas
Blat	QUARTERA DE 80 LITRES	20'00
Mestall	"	17'00
Or		

## Guia del viatger en la Comarca

**Amer.** — Estació fèrrea. Ferrocarril de Gerona á Olot y carretera de Sta. Coloma á Olot y de Gerona á Anglés á 18 km. de Gerona.

**Anglés.** — 14 km. de Gerona. (Vegis lo dit referent á Amer).

**Arbucies.** — 36 km. de Gerona. Carretera de Hostalrich á Sant Hilari Sacalm.

**Armentera.** — 27 km. de Gerona. Prop la carretera de La Bisbal á Figueras.

**Bagur.** — 44 km. de Gerona. Carretera de Gerona á Palamós per La Bisbal y Tramvia de Flassá á Palamós. Camí vehicular desde Palafrugell. Població marítima.

**Banyolas.** — 14 km. de Gerona. Carretera de Gerona á Olot. Agüas sulfurosas.

**Besalú.** — 41 km. Carreteras de Gerona á Olot y de Figueras á l'última població.

**Blanes.** — 32 km. Estació en lo ferrocarril de T. B. y F. Banys de mar.

**Cadaquers.** — A 54 km. Camí vehicular desde Rosas. Banys de mar.

**Caldas de Malavella.** — 16 km. Estació en lo ferrocarril de T. á B. y F. Carretera desde Llagostera. Agüas termals. Establiment del Srs. Prats y fill. — *Vichy Catalá.* — Cotxes de abdos establiments á tots los trens.

**Calonge.** — 27 km. Carretera de Sant Felíu de Guixols á Palamós.

**Camprodón.** — 59 km. Per Vich y per Olot passant per Sant Joan de les Abadesses.

**Cassà de la Selva.** — 12 km. Estació en lo ferrocarril de Gerona á Sant Felíu de Guixols y carretera de idem.

**Castell d' Aro.** — 25 km. (Id. anterior).

**Castelló d' Ampurias.** — 41 km. Carretera de Figueras á Rosas.

**Figueras.** — 32 km. Estació ferrocarril de T. á B. y F. Carretera de Barcelona á la Frontera y límit de la carretera de Olot, La Bisbal y Rosas.

**Gerona.** — Fonda del Comers, carrer de Alba-reda.

**Hostalrich.** — 30 km. Estació ferrocarril de T. á B. y F. y carretera fins á Sant Hilari.

**La Bisbal.** — 27 km. Estació Tramvia Flassá á Palamós. Carreteras de Gerona, Figueras y Palamós.

**La Escala.** — 32 km. Carretera de La Bisbal á Gerona y de la estació de Sant Jordi per Verges. Banys de mar. Ruhinas de Ampurias.

**La Junquera.** — 47 km. Límit en la carretera de Barcelona á Fransa. Banys de la Mercé. (Agüas sulfurosas).

**La Sellera.** — 16 km. Estació ferrocarril de Gerona á Olot, carreteras de Sta. Coloma y de Gerona á Olot.

**Llagostera.** — 24 km. Estació ferrocarril Sant Felíu de Guixols. Carreteras á id. y á Caldas de Malavella.

**Llansá.** — 41 km. Estació ferrocarril de T. á B. y F. Banys de mar.

**Lloret de Mar.** — 32 km. Carretera á la estació de Blanes, y carretera fins á Tossa.

**Hassanet de Cabrenys.** — 54 km. Carretera desde Figueras.

**Olot.** — 48 km. Carreteras á Gerona, Figueras, Sant Joan las Abadesses y Sta. Coloma de Farnés.

**Palafrugell.** — 41 km. Estació Tramvia Flassá á Palamós y carretera de Gerona á Palamós.

**Palamós.** — 44 km. Estació del Tramvia de Flassá, límit de las carreteras de Sant Felíu y de Gerona.

**Rosas.** — 44 km. Carretera de Figueras. Banys de mar.

**Sant Felíu de Guixols.** — 36 km. Ferrocarril fins á Gerona: carreteras á Gerona y á Palamós. Establiment de banys de pila y oleatge.

**Sant Hilari Sacalm.** — 38 km. Carretera á la estació de Hostalrich y á Vich. Agüas acidulo-carbónicas.

**Sant Pere Pescador.** — 27 km. Carretera que surt de la estació de Sant Jordi.

**Sta. Coloma de Farnés.** — 20 km. Carretera desde la estació de Sils (T. á B. y F.) y carreteras á Gerona, Olot y Barcelona. Agüas termales.

**Torreella de Montgrí.** — 32 km. Carretera desde la estació de Verges y desde Gerona. Banys de mar al Estartit.

**Tossa.** — 41 km. Carretera desde Lloret de Mar.

**Vidreras.** — 34 km. Carretera desde la estació de Sils y carretera desde Llagostera.

**Viladrau.** — 50 km. Camí de ferradura desde Sant Hilari y carreteras desde Vich y estació de Banyoles. Hotel Cambrinus. Centre de excursions al Montseny.

## SECCIO D' ANUNCIS

### Gran èxit en moltíssimes famílies d' Espanya

La gran sopa Purés marca Baget-Reus

Recomanen son us totes les eminenties médicaes del mon, per esser la mes agradable, económica, alimenticia y mes facil de digirir. Ab l'ús constant d'elles se consegueix mes facilitat en la digestió, fomenta la belleza física y presta al cos un marcant caracter de lleugeresa y galanura. Lo poder nutritiu necesita de una materia asoada en los aliments y aquesta se troba en las sopas «de PURÉS MARCA BAGET», que mantenen nostres humors en un saludable estat d'alcolicitat que'n preserva del reumatisme, góta diàbetis y demés dolencias originals.

Las classes, avuy posadas á la venta son: Puré de pessolsverts. — Puré de fabas. — Puré de llentias. — Puré de fusols. — Puré de flor de arroz. — Puré de flor de cibada. — Puré de flor de sigrons turrats de Font de Sauco y la gran «salsa universal».

#### PREUS DE VENTA

Un paquet que val pel públic un ral, produueix de 7 á 9 plats de sopa, y un paquet doble, que val dos rals, produueix de 15 á 17 plats.

#### PUNTS DE VENTA EN AQUESTA CAPITAL

Don Benet Massot. — Plaça del Marqués de Camps.  
» Ramón Lladó. — Carrer de Barcelona, núm. 7.  
» Antoni Gruarmoner. — En Francisco, 4.  
» Llorens Massa. — Rambla  
» Emili Andrés. — Sta. Clara, 4.  
» Sebastià Alsina. — Mercaders, 20.

Representant exclusiu en la Província:

RAMÓN GISPERT.—GERONA

### Banch Vitalici de Espanya

#### LA PREVISION

#### BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companyias de segurs sobre la vida reunidas

Carrer Ample 64, BARCELONA

CAPITAL SOCIAL 15 000.000 DE PESETAS.

Reservas en 31 Desembre de 1896 9.235.908'05 pts.

Capitals assegurats desde la fundació de las Cas fins al 31 Dbré 1897. 203.80.352'95 »

Pagat per sinistres, pólissas venu-

dades y altres comptes fins igual

data. 13.382.881'61 »

Delegat general en la Província

Joseph Coderc y Bacó

Agents en la Capital

Toribí Corominas.—Marcis Boades

### DENTÍFRIC ROCA AL SALOL

El més higiènic y poderós antisèptic per evitar las caries y demés enfermetats de la boca.

**Vi de Nou de Kola** del Dr. Roca. — Tònic neurasténic, regulador del cor, excitant del sistema muscular y aliment d'ahorro.

**Vi Iodo Tánic** del Dr. Roca.

**Vi Iodo Tánic Fosfatat** del Dr. Roca. — De millors resultats que l'oli de fetje de bacallá, y de gran utilitat per combatre l'escrofulisme, afeccions del pit y reumatisme.

Tots los vins son á basse dc Jerez y Málaga legitims  
De venda á casa l'autor

LABORATORI Y FARMACIA DEL DR. ROCA

(antiga del Dr. Ameller)

Cort-Real, 4.—Girona

### EDERONIÉS

PÈRIÓDICH PORTA-VEU  
DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

Redacció y Administració: Rambla de la Libertat 31  
PREUS DE SUSCRIPCIÓ

1 peseta trimestre  
1'25 id.

Estranger. . . . . Un número sol. . . . . 0'10 id.

1 peseta trimestre

150 peseta trimestre

0'10 id.

Girona. . . . . Forn. . . . .

1 peseta trimestre